

RO

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

2020

Auditul întreprinderilor comune ale UE – pe scurt

Prezentare a Raportului anual pe 2020
al Curții de Conturi Europene
privind întreprinderile comune ale UE

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxemburg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1

Întrebări: eca.europa.eu/ro/Pages/ContactForm.aspx

Website: eca.europa.eu

Twitter: @EJAuditors

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2021

PDF	ISBN 978-92-847-7000-7	doi:10.2865/4538	QJ-09-21-448-RO-N
HTML	ISBN 978-92-847-6974-2	doi:10.2865/632698	QJ-09-21-448-RO-Q

Cuprins

	Puncte
Acronime	
Sinteză	I-VIII
Ce a auditat Curtea	01-20
Statutul juridic și structura întreprinderilor comune	01-03
Întreprinderile comune care funcționează în cadrul programului Orizont 2020	04-05
Întreprinderea comună F4E funcționează sub egida Euratom cu scopul de a pune în aplicare proiectul ITER	06-09
Sediile întreprinderilor comune se află pe teritoriul Uniunii Europene	10-11
Modelele de guvernanță ale întreprinderilor comune	12
Activitățile de cercetare și inovare desfășurate de întreprinderile comune în cadrul PC7 și al programului Orizont 2020 sunt finanțate în comun de către toți membrii	13-19
Procedura de descărcare de gestiune	20
Auditul Curții	21-24
Mandatul Curții și modul în care a fost utilizată activitatea terților	21-23
Abordarea de audit a Curții în ceea ce privește plățile aferente granturilor	24
Care au fost constatările Curții	25-65
Opinii de audit fără rezerve („favorabile”) pentru toate întreprinderile comune ...	25-28
... privind conturile anuale	25
... dar cu paragraf de evidențiere a unor aspecte în cazul F4E, legate de contribuția UE la ITER	26
... cu privire la veniturile subiacente conturilor întreprinderilor comune	27
... cu privire la plățile subiacente conturilor întreprinderilor comune	28

... dar observațiile Curții abordează o serie de domenii în care se pot aduce îmbunătățiri	29-47
Deficiențe recurente în planificarea anuală a plăților	30
Întreprinderile comune și-au implementat aproape integral activitățile din cadrul PC7 și al TEN-T, dar se confruntă cu provocări în implementarea activităților din cadrul programului Orizont 2020	31-32
Membrii privați contribuie într-o măsură mult mai importantă la activități suplimentare care nu figurează în planurile de activitate ale întreprinderilor comune	33-34
Întreprinderile comune se confruntă cu mari dificultăți în a obține contribuții în numerar din partea membrilor privați la costurile lor operaționale	35
O proporție de aproximativ 77 % din programele de cercetare și inovare ale întreprinderilor comune din cadrul Orizont 2020 este deja angajată pentru execuție	36
Controalele interne privind plățile aferente granturilor au fost, în general, eficiente	37-39
Auditul desfășurat de Curte la beneficiari cu privire la plățile aferente granturilor efectuate în 2020 a evidențiat erori sistematice persistente legate de costurile cu personalul declarate	40-41
Deficiențe în aplicația informatică locală utilizată de F4E pentru gestionarea contractelor	42
Personal statutar insuficient în efectivele întreprinderilor comune	43-44
Utilizarea unei proceduri deschise de achiziții într-o situație de avantaj din punctul de vedere al cunoștințelor	45
Întreprinderile comune nu utilizează pe deplin soluția informatică a Comisiei de gestionare a achizițiilor publice electronice, iar F4E și-a dezvoltat propriul portal	46-47
Întreprinderile comune au valorificat sinergiile pentru a depăși criza provocată de pandemia de COVID-19 în 2020	48-64
Întreprinderile comune au cooperat îndeaproape pentru a asigura continuitatea activității în contextul pandemiei de COVID-19	49-52
Întreprinderile comune și-au coordonat acțiunile de atenuare și au asigurat guvernarea	53-54
Întreprinderile comune și-au îndeplinit obligația de protejare a personalului ... fapt care a contribuit la stabilitatea efectivelor de personal în timpul crizei	55-56 57
În pofida pandemiei de COVID-19, întreprinderile comune au continuat să acorde granturi ...	58-60
... și să efectueze plăți către beneficiarii lor	61-62
Activitățile F4E legate de proiectul ITER au suferit întârzieri	63-64

**Situația acțiunilor întreprinse în urma constatărilor de audit din
anii anteriori** **65**

**Alte audituri și documente de analiză care fac referire la
întreprinderile comune** **66**

Acronime

Această listă include acronimele întreprinderilor comune ale UE și ale altor organisme ale UE care fac obiectul acestui raport.

Acronim	Denumirea completă
ABAC	Sistemul central de informații financiare al Comisiei privind contabilitatea pe bază de angajamente
AESA	Agenția Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației
ARES	Sistemul central utilizat de Comisie pentru gestionarea documentelor
Artemis	Întreprinderea comună Artemis pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune privind sistemele informatice integrate
AUB	Actul unic de bază de instituire a întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont Europa
BBI	Întreprinderea comună pentru bioindustrii
CAS	Serviciul comun de audit (<i>Common Audit Service</i>) al DG RTD din cadrul Comisiei Europene
CFM	Cadru financiar multianual
Clean Sky	Întreprinderea comună Clean Sky
CNAO	Contribuții în natură la activități operaționale
CNAS	Contribuții în natură la activitățile suplimentare
COMPASS	Aplicația centrală a Comisiei de gestionare electronică a granturilor
COSO	Comitetul Organizațiilor de Sponsorizare a Comisiei Treadway
DG RTD	Direcția Generală Cercetare și Inovare
ECSEL	Întreprinderea comună pentru componente și sisteme electronice
EIT	Institutul European de Inovare și Tehnologie

Acronim	Denumirea completă
ENIAC	Consiliul consultativ pentru Inițiativa europeană în domeniul nanoelectronicii
EUAN	Rețeaua agențiilor Uniunii Europene
Euratom	Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
EuroHPC	Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță
EVM	Analiză a valorii dobândite (<i>Earned Value Management</i>)
F4E	Întreprinderea comună pentru dezvoltarea energiei de fuziune
FCH	Întreprinderea comună „Pile de combustie și hidrogen”
H2020	Programul-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020
ICF	Cadrul de control intern al Comisiei din 2017
IFAC	Federația Internațională a Contabililor (<i>International Federation of Accountants</i>)
IMI	Întreprinderea comună pentru punerea în aplicare a inițiativei tehnologice comune privind medicamentele inovatoare
INTOSAI	Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit
ISA	Standardele internaționale de audit ale IFAC
ISSAI	Standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit formulate de INTOSAI
ITER	Reactorul termonuclear experimental internațional (<i>International Thermonuclear Experimental Reactor</i>)
ÎC	Întreprindere comună
MIE	Mecanismul pentru interconectarea Europei
MUS	Eșantionare pe bază de unități monetare (<i>Monetary Unit Sampling</i>)
OI ITER	Organizația Internațională ITER pentru Energia prin Fuziune

Acronim	Denumirea completă
OLAF	Oficiul European de Luptă Antifraudă
PC7	Al șaptelea program-cadru pentru cercetare și dezvoltare tehnologică (2007-2013)
PMO	Oficiul pentru Administrarea și Plata Drepturilor Individuale
S2R	Întreprinderea comună Shift2Rail (inițiativa europeană în sectorul feroviar)
SESAR	Întreprinderea comună de cercetare în domeniul managementului traficului aerian în contextul cerului unic european
TEN-T	Programul pentru Rețeaua transeuropeană de transport
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
TIC	Tehnologia informației și comunicațiilor
TRL	Nivel de maturitate tehnologică (<i>Technology Readiness Level</i>)
UE	Uniunea Europeană

Sinteză

I În cadrul mandatului său, Curtea examinează conturile anuale și operațiunile subiacente pentru nouă întreprinderi comune ale UE (denumite în mod colectiv „întreprinderile comune”): cele opt întreprinderi comune care funcționează în prezent în cadrul Orizont 2020, programul pentru cercetare și inovare din actualul cadru financiar multianual (CFM 2014-2020), și întreprinderea comună „Fusion for Energy” (F4E).

II Pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2020, Curtea a emis, pentru toate cele nouă întreprinderi comune, o opinie de audit fără rezerve („favorabilă”) cu privire la fiabilitatea conturilor. F4E a îmbunătățit considerabil calitatea informațiilor prezentate în conturile anuale pentru 2020, furnizând o estimare (la valorile din 2020) a costurilor totale aferente îndeplinirii obligațiilor sale de livrare pentru proiectul ITER, evaluate la 17,97 miliarde de euro. Paragraful „de evidențiere a unor aspecte” atrage atenția asupra faptului că orice modificare a ipotezelor principale privind estimarea ar putea duce la creșteri semnificative ale costurilor și/sau la întârzieri suplimentare în punerea în aplicare a proiectului ITER.

III Curtea a emis de asemenea, pentru toate cele nouă întreprinderi comune, o opinie de audit fără rezerve („favorabilă”) și cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri și de plăți subiacente conturilor anuale pentru 2020.

IV În ansamblu, auditul desfășurat de Curte cu privire la conturile anuale ale întreprinderilor comune și la operațiunile subiacente acestor conturi a confirmat rezultatele pozitive raportate de Curte în anii precedenți. Curtea a observat însă o serie de aspecte care necesită îmbunătățiri în următoarele domenii: gestiunea bugetară și financiară, contribuțiile în natură, plățile aferente granturilor, procedurile de achiziții, resursele umane și buna gestiune financiară.

V La sfârșitul anului 2020, al șaptelea an din durata lor de viață de zece ani, întreprinderile comune angajaseră deja o sumă care corespundea unei proporții de aproximativ 77 % din agenda lor de cercetare și inovare din cadrul programului Orizont 2020, dar implementaseră doar aproximativ 62 % din obiectivele privind contribuțiile membrilor lor (inclusiv cele pentru activitățile suplimentare). Întreprinderile comune au înregistrat grade diferite de reușită în atingerea obiectivelor în materie de contribuții stabilite de regulamentele lor de instituire pentru activitățile din cadrul Orizont 2020. Aceste variații pot fi parțial justificate de faptul că întreprinderile comune își desfășoară activitatea în domenii de cercetare diferite, un

aspect important aici fiind durata proiectelor determinată de natura activităților lor de cercetare, precum și dimensiunea consorțiilor care implementează proiectele. În plus, există riscul ca resursele administrative să nu fie suficiente, din cauza faptului că un număr tot mai mare de proiecte din cadrul mai multor programe CFM sunt puse în aplicare simultan.

VI Controalele interne ale întreprinderilor comune au fost, în general, eficiente și – pe baza rezultatelor auditurilor *ex post* – întreprinderile comune au raportat pentru 2020 rate de eroare reziduală sub pragul de semnificație de 2 % pentru plățile aferente granturilor. În conformitate cu rezultatele auditurilor *ex post*, auditurile proprii ale Curții cu privire la plățile aferente granturilor indică faptul că principala sursă de eroare o reprezintă costurile cu personalul și că, în special, IMM-urile sunt mai expuse la erori decât alți beneficiari. Simplificarea în continuare a normelor programului Orizont 2020 pentru declararea costurilor cu personalul și reducerea incertitudinii juridice prin utilizarea în mai mare măsură a opțiunilor simplificate în materie de costuri reprezintă o condiție prealabilă pentru viitoarele programe-cadru de cercetare, în vederea stabilizării ratelor de eroare sub pragul de semnificație.

VII În 2020, întreprinderile comune au luat măsuri adecvate pentru a asigura continuitatea activității în timpul pandemiei de COVID-19, precum și pentru a atenua posibilul impact al acesteia asupra serviciilor furnizate. Datorită cooperării strânse dintre ele în vederea pregătirii comune și a coordonării acțiunilor de atenuare, întreprinderile comune au asigurat mecanisme de guvernare adecvate, precum și menținerea unui nivel normal al activităților în timpul pandemiei.

VIII Toate întreprinderile comune au întreprins acțiuni corective pentru a da curs observațiilor formulate de Curte în anii anteriori. Dintre cele 19 observații de audit pentru care nu fuseseră demarate acțiuni corective până la sfârșitul exercițiului 2019, 16 (84 %) au fost finalizate, în timp ce 3 (16 %) erau în curs de a fi abordate sau nu erau încă abordate la sfârșitul exercițiului 2020.

Ce a auditat Curtea

Statutul juridic și structura întreprinderilor comune

01 Întreprinderile comune sunt parteneriate public-privat între Comisie și industrie și, în unele cazuri, organizații de cercetare sau organizații interguvernamentale. Ele sunt instituite în temeiul articolului 187 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) sau, în cazul întreprinderii comune pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E), în temeiul articolelor 45-51 din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (Tratatul Euratom), cu scopul de a sprijini proiecte orientate către piață, în domenii strategice de cercetare și inovare.

02 Dotate cu personalitate juridică proprie, întreprinderile comune adoptă propriile programe în materie de cercetare și acordă finanțare, în principal prin intermediul unor cereri de propuneri. O excepție de la această regulă o constituie F4E, întreprinderea comună responsabilă cu furnizarea contribuției UE la proiectul privind reactorul termonuclear experimental internațional (ITER), și EuroHPC, întreprinderea comună europeană pentru calculul de înaltă performanță, care lansează în principal proceduri de achiziții pentru cumpărarea și întreținerea supercalculatoarelor europene.

03 *Figura 1* prezintă cele nouă întreprinderi comune și domeniul specific de cercetare și inovare în care își desfășoară activitatea fiecare dintre ele.

Figura 1 – Întreprinderile comune europene și domeniul în care acționează

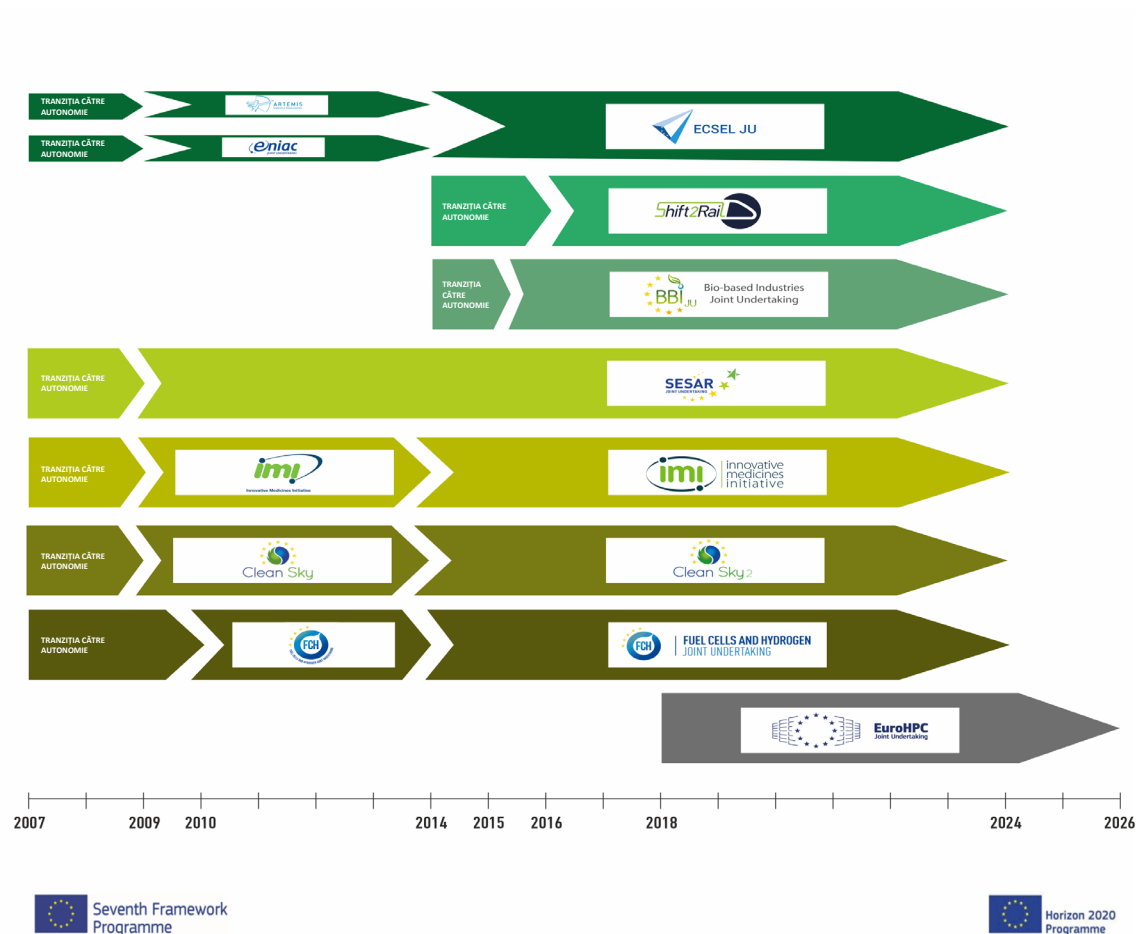
Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Întreprinderile comune care funcționează în cadrul programului Orizont 2020

04 *Figura 2* prezintă o imagine de ansamblu a evoluției întreprinderilor comune de sub egida programelor PC7 și Orizont 2020. În prezent, opt întreprinderi comune implementează proiecte în cadrul Orizont 2020 și sunt preconizate să funcționeze pe o perioadă de 10 ani, până în 2024, cu excepția EuroHPC, care va funcționa timp de opt ani, până la sfârșitul anului 2026.

05 Activitățile lor de cercetare și inovare se desfășoară în domeniile transporturilor (Clean Sky, SESAR și S2R), energiei verzi (FCH), sănătății (IMI), economiei circulare (BBI), digitalizării (ECSEL) și supercalculului (EuroHPC). EuroHPC a devenit autonomă la 23 septembrie 2020 și a fost auditată pentru prima dată pentru exercițiul financiar 2020.

Figura 2 – Evoluția întreprinderilor comune europene

Sursa: Comisia Europeană, pe baza regulamentelor Consiliului de instituire a întreprinderilor comune (figură modificată de Curtea de Conturi Europeană).

Întreprinderea comună F4E funcționează sub egida Euratom cu scopul de a pune în aplicare proiectul ITER

06 Proiectul ITER reunește șapte parteneri mondiali: UE, reprezentată de Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom)¹, Statele Unite, Rusia, Japonia,

¹ Membrii Euratom sunt statele membre ale UE și statele asociate (Elveția și Regatul Unit).

China, Republica Coreea și India. UE² a preluat conducerea proiectului, cu o cotă de 45 % din costurile de construcție. Procentul care revine fiecăruia dintre ceilalți membri ai ITER este de aproximativ 9 %.

07 Întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune (F4E) a fost înființată în aprilie 2007, pentru o perioadă de 35 de ani, ca agenție internă responsabilă de contribuția UE la proiectul ITER. Sarcina sa principală este de a gestiona contribuția Euratom la Organizația Internațională ITER, care este responsabilă de punerea în aplicare a proiectului ITER. F4E coordonează activitățile și efectuează achizițiile necesare, în vederea pregătirii construirii unui reactor de fuziune experimental și a instalațiilor conexe.

08 F4E este finanțată în principal de Euratom (aproximativ 80 %) și de statul membru care găzduiește ITER, Franța (aproximativ 20 %). Cea mai recentă estimare a Comisiei (2018) cu privire la bugetul total din partea Euratom de care F4E are nevoie pentru a finanța componenta europeană a punerii în aplicare a proiectului ITER se ridică la aproximativ 15 miliarde de euro (la valorile actuale) și include costul aferent exploatării instalației nucleare din 2028 până în 2035. Statul membru gazdă (Franța) și statele membre ale Euratom (inclusiv statele asociate, și anume Elveția și Regatul Unit) urmează să contribuie cu încă 3,3 miliarde de euro (la valorile actuale). În februarie 2021, Consiliul UE a aprobat aproximativ 5,6 miliarde de euro (la valoarea actuală) drept contribuție a Euratom la F4E pentru CFM 2021-2027³.

09 La 31 ianuarie 2020, Regatul Unit s-a retras din UE și din Euratom. Perioada de tranziție prevăzută de Acordul de retragere Brexit pentru negocierea unui nou acord de parteneriat cu Euratom s-a încheiat la 31 decembrie 2020. În așteptarea ratificării protocolului privind asocierea Regatului Unit la programele UE anexat la Acordul comercial și de cooperare între UE și Regatul Unit, această țară va deveni membru asociat al Euratom, în condiții echivalente cu cele aplicabile statelor membre cu drepturi depline.

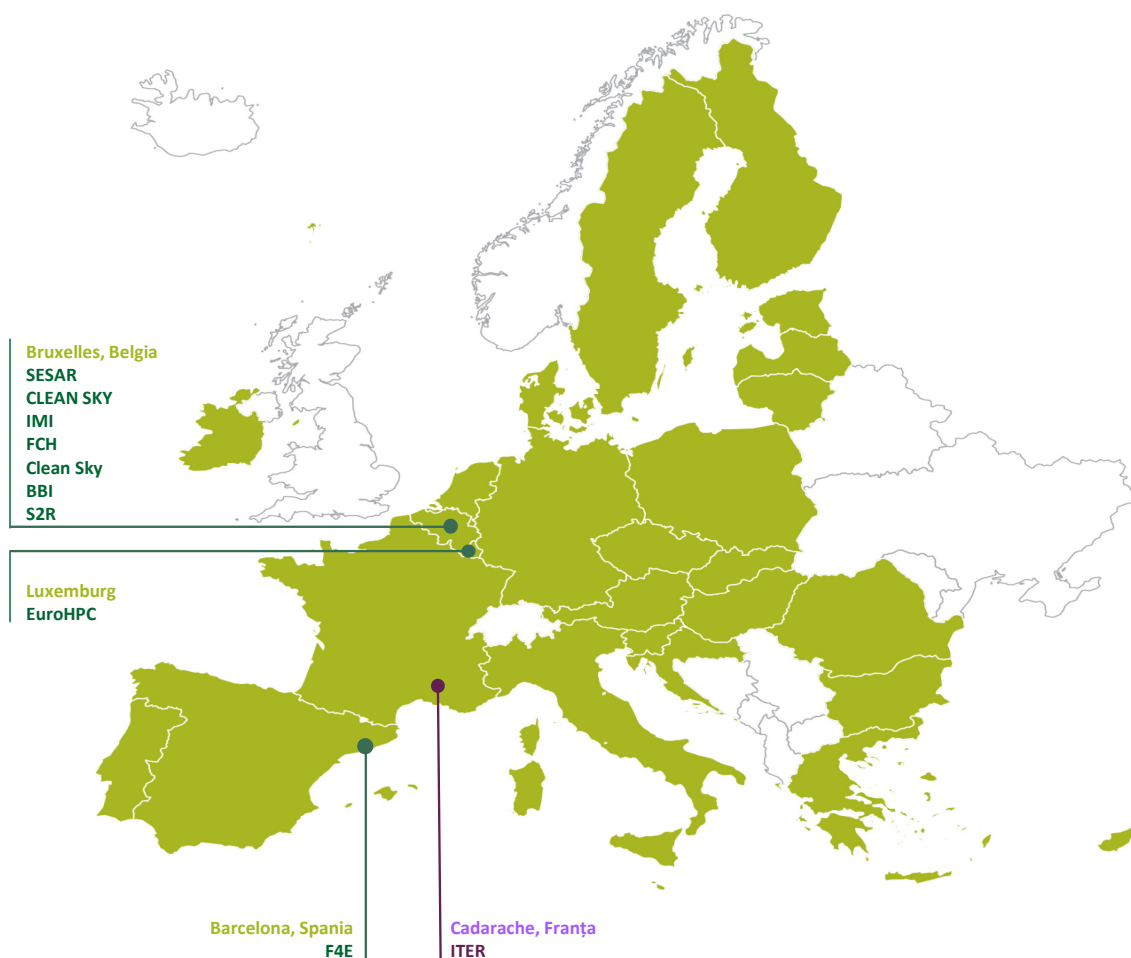
² Statele membre ale UE și statele asociate (Elveția și Regatul Unit).

³ Decizia (Euratom) 2021/281 a Consiliului de modificare a Deciziei 2007/198/Euratom de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe.

Sediile întreprinderilor comune se află pe teritoriul Uniunii Europene

10 Șapte întreprinderi comune (SESAR, Clean Sky, IMI, FCH, ECSEL, BBI și S2R) își au sediul la Bruxelles. EuroHPC se află în Luxemburg, iar F4E își are sediul la Barcelona (Spania), instalațiile principale de fuziune ale ITER fiind construite la Cadarache (Franța) (a se vedea *figura 3*).

Figura 3 – Întreprinderile comune în Uniunea Europeană în 2020

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

11 Pentru punerea în aplicare a activităților lor de cercetare și inovare, întreprinderile comune reunesc reprezentanți ai sectoarelor industriale și ai sectorului de cercetare din întreaga lume. Aproximativ 88,5 % din fondurile lor sunt utilizate pentru a cofinanța activitățile participanților din statele membre ale UE, restul de 11,5 % din fonduri fiind consacrate cofinanțării activității participanților din țări terțe.

Modelele de guvernare ale întreprinderilor comune

12 Majoritatea întreprinderilor comune urmează un model bipartit, în care Comisia și partenerii privați din sectorul industrial (și, în unele cazuri, și din sectorul cercetării) sunt reprezentați în consiliul de conducere și contribuie la activitățile întreprinderii comune în cauză (Clean Sky, IMI, FCH, BBI și S2R). Celelalte întreprinderi comune urmează un model tripartit, în care statele participante sau organizații interguvernamentale, Comisia și, în cele mai multe cazuri, parteneri privați fac parte din consiliul de conducere și contribuie la activitățile întreprinderii comune (ECSEL, SESAR și EuroHPC).

Activitățile de cercetare și inovare desfășurate de întreprinderile comune în cadrul PC7 și al programului Orizont 2020 sunt finanțate în comun de către toți membrii

13 În cazul întreprinderilor comune care implementează proiecte în cadrul programelor PC7 și Orizont 2020, activitățile lor de cercetare și de inovare sunt finanțate atât de UE, cât și de parteneri.

- UE (reprezentată de Comisie) pune la dispoziție fonduri în numerar în principal din PC7 și din programul Orizont 2020 cu titlu de cofinanțare a proiectelor de cercetare și de inovare ale întreprinderilor comune⁴.
- Partenerii privați din industria de profil și din sectorul cercetării aduc contribuții în natură prin implementarea activităților de cercetare și de inovare ale întreprinderilor comune, în care investesc propriile resurse financiare, resurse umane, active și tehnologii.
- În unele cazuri, statele participante sau organizațiile interguvernamentale contribuie și ele cu fonduri la activitățile întreprinderilor comune.
- Atât UE, cât și partenerii săi privați finanțează în proporție egală costurile administrative ale întreprinderilor comune.

14 În ceea ce privește CFM anterior (2007-2013), întreprinderile comune execută aproximativ 3,6 miliarde de euro, ceea ce reprezintă circa 7 % din bugetul global al

---

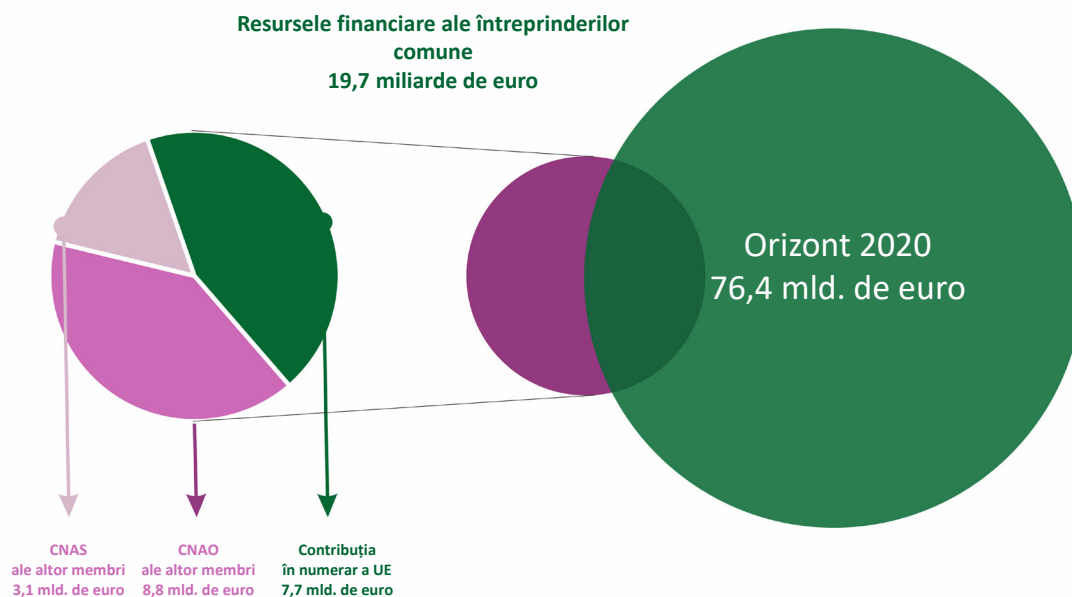
⁴ SESAR a primit finanțare și prin programul pentru Rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T) în cadrul financiar multianual anterior (CFM 2007-2013), precum și din actualul CFM, care acoperă perioada 2014-2020. SESAR și EuroHPC primesc fonduri suplimentare din Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE).

PC7. În condițiile în care valoarea contribuțiilor în natură care trebuie puse la dispoziție de partenerii privați trebuie să fie cel puțin egală cu valoarea cofinanțării din partea UE, fondurile UE în valoare de 3,6 miliarde de euro mobilizează aproximativ 8,7 miliarde de euro pentru proiecte de cercetare și inovare din cadrul PC7.

15 În actualul CFM (2014-2020), întreprinderile comune gestionează aproximativ 7,7 miliarde de euro, ceea ce reprezintă 10 % din bugetul total al programului Orizont 2020. Așa cum se arată în **figura 4**, se preconizează că aceste fonduri din partea UE vor mobiliza aproximativ 19,7 miliarde de euro (care includ contribuțiile directe ale statelor participante la ECSEL și la EuroHPC) pentru proiecte de cercetare și inovare în domeniile acoperite de programul Orizont 2020 care sunt încredințate întreprinderilor comune.

Figura 4 – Contribuțiile în numerar ale UE la întreprinderile comune și sumele mobilizate sub formă de contribuții ale altor membri în cadrul Orizont 2020

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

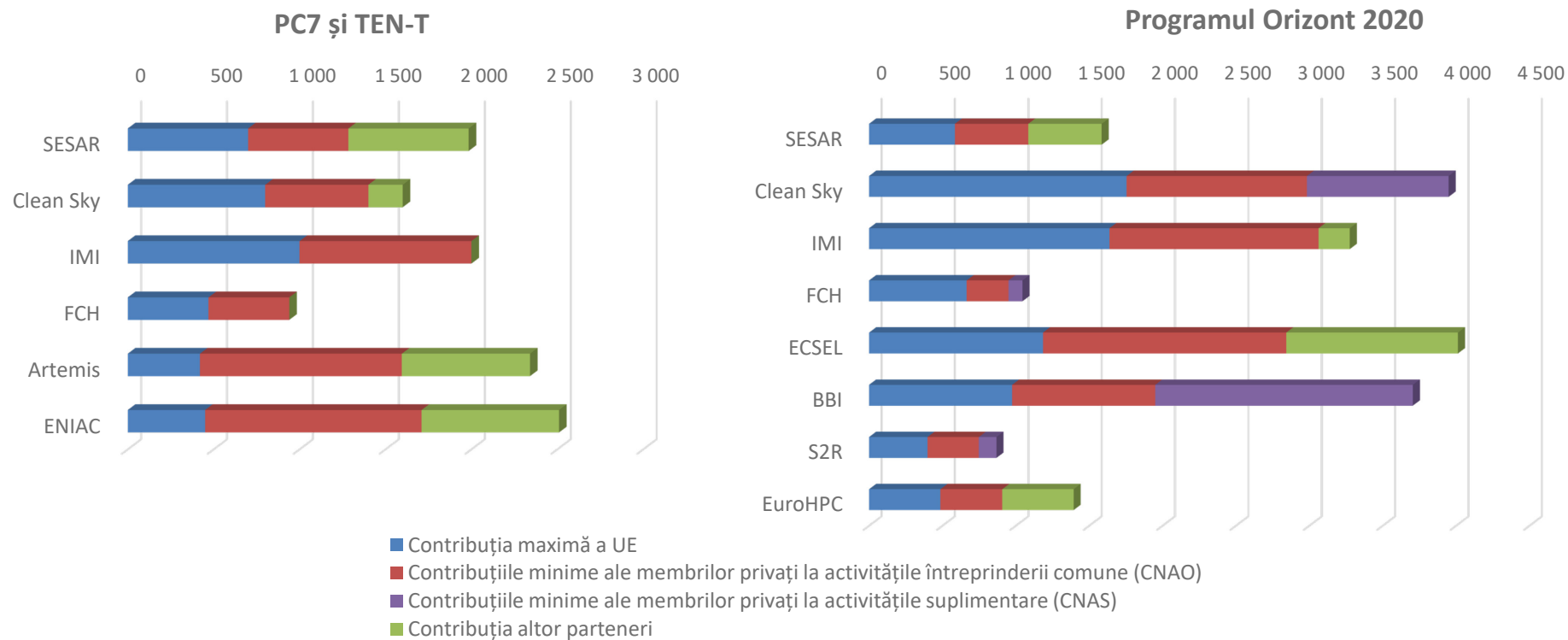
16 În ceea ce privește PC7, întreprinderea comună a trebuit să se asigure că, luate împreună, contribuțiile membrilor privați și ale celorlalți parteneri se ridică cel puțin la înălțimea contribuției UE. În ceea ce privește programul Orizont 2020, regulamentele de înființare corespunzătoare fiecărei întreprinderi comune definesc valoarea maximă a contribuției în numerar din partea UE, precum și valoarea minimă a contribuțiilor în

natură și/sau în numerar⁵ pe care membrii privați și alți parteneri trebuie să le aducă la programele de cercetare și de inovare ale întreprinderilor comune din cadrul Orizont 2020 (*figura 5*).

---

⁵ În cazul SESAR, contribuțiile partenerilor privați și contribuția Eurocontrol sunt definite în acorduri separate.

Figura 5 – Contribuțiile membrilor pe durata de viață a întreprinderii comune (în milioane de euro)

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

17 În cadrul Orizont 2020 există două tipuri de contribuții în natură din partea membrilor privați:

- o În cazul tuturor întreprinderilor comune, aceștia trebuie să contribuie cu o sumă minimă la costurile totale ale proiectelor de cercetare și de inovare derulate de întreprinderile comune respective, așa-numitele „contribuții în natură la activitățile operaționale” (CNAO).
- o În cazul a patru întreprinderi comune (Clean Sky, FCH, BBI și S2R), membrii privați trebuie să pună la dispoziție, în plus, contribuții minime în natură pentru a finanța activități desfășurate în afara programelor de activitate ale întreprinderilor comune, dar care intră în sfera obiectivelor acestora din urmă: așa-numitele „contribuții în natură la activitățile suplimentare” (CNAS).

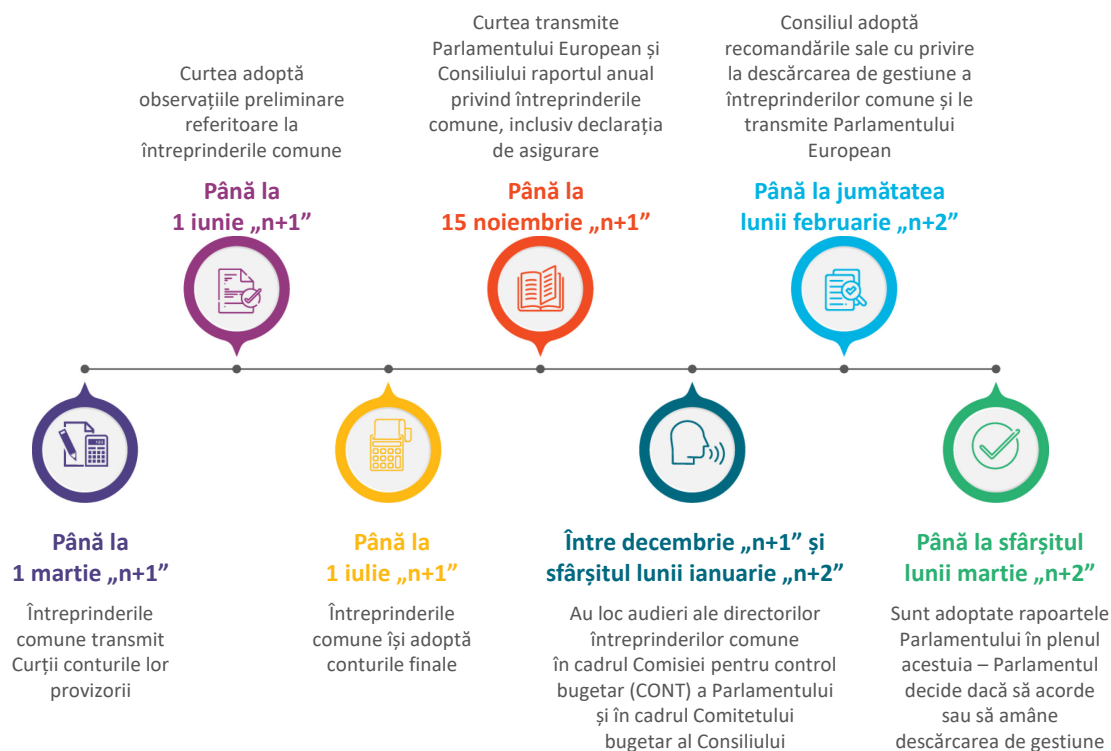
18 În 2020, bugetul total pentru plăți al tuturor întreprinderilor comune a fost de 2,3 miliarde de euro (în 2019: 1,9 miliarde de euro). În același an, bugetul pentru plăți al celor opt întreprinderi comune care implementează activități de cercetare și inovare a fost de 1,5 miliarde de euro (în 2019: 1,2 miliarde de euro). În cazul F4E, bugetul pentru plăți a fost de 0,8 miliarde de euro (în 2019: 0,7 miliarde de euro).

19 La sfârșitul anului 2020, efectivul de personal al întreprinderilor comune care își desfășoară activitatea în cadrul programului Orizont 2020 număra în total 241 de angajați (agenți temporari și agenți contractuali), la care se adaugă 9 experți naționali detașați (în 2019: 229 de angajați și 8 experți naționali detașați). Personalul F4E număra 433 de angajați (funcționari permanenți, agenți temporari și agenți contractuali), la care se adaugă 2 experți naționali detașați (în 2019: 437 de angajați și 2 experți naționali detașați).

Procedura de descărcare de gestiune

20 Calendarul procedurii anuale de descărcare de gestiune este prezentat în *figura 6*.

Figura 6 – Procedura anuală de descărcare de gestiune

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Auditul Curții

Mandatul Curții și modul în care a fost utilizată activitatea terților

21 În conformitate cu dispozițiile articolului 287 TFUE, Curtea a auditat conturile a nouă întreprinderi comune (SESAR, Clean Sky, IMI, FCH, ECSEL, BBI, S2R, EuroHPC și F4E) pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2020 și a auditat, de asemenea, legalitatea și regularitatea (conformitatea) operațiunilor subiacente acestor conturi.

22 Pentru auditul fiabilității conturilor întreprinderilor comune, și în conformitate cu articolul 70 alineatul (6) și cu articolul 71 din Regulamentul financiar al UE, Curtea și-a bazat opinia pe rapoartele de audit finale ale auditorului extern independent contractat de întreprinderea comună în cauză. Pentru fiecare întreprindere comună, ea a examinat calitatea activității auditorilor externi pentru domeniile cu gradul cel mai mare de expunere la risc.

23 În vederea auditului conformității plăților subiacente, Curtea a ținut seama de rezultatele activităților *ex post* efectuate de Serviciul comun de audit (CAS) din cadrul Comisiei și de firmele de audit externe contractate de acesta pentru plățile aferente granturilor din cadrul PC7 și al Orizont 2020. În plus, Curtea a luat în considerare rezultatele auditurilor pe care Serviciul de Audit Intern (IAS) din cadrul Comisiei le-a efectuat în 2020 cu privire la procese specifice întreprinderilor comune.

Abordarea de audit a Curții în ceea ce privește plățile aferente granturilor

24 În 2018 și în 2019, Curtea a examinat, pe baza unui eșantion, auditurile *ex post* desfășurate de CAS și de auditorii externi contractați de acesta. Aceste examinări au evidențiat deficiențe persistente în ceea ce privește calitatea auditului, precum și diferențe metodologice⁶. Prin urmare, pentru auditul plăților aferente granturilor efectuate de întreprinderile comune, Curtea a completat asigurarea obținută din

---

⁶ A se vedea capitolul 5 din Raportul anual pe 2018 al Curții de Conturi Europene (punctele 5.31-5.34), capitolul 4 din Raportul anual pe 2019 al Curții de Conturi Europene (punctele 4.28 și 4.29) și capitolul 4 din Raportul anual pe 2020 al Curții de Conturi Europene (punctele 4.23-4.30).

auditurile *ex post* cu un audit detaliat la beneficiari (teste de fond directe) pentru un eșantion de plăți de grant efectuate de întreprinderile comune. Aceste operațiuni au fost selectate în mod aleatoriu (eșantionare de tip MUS) dintr-o populație constituită din totalitatea plăților intermediare și finale de grant efectuate în 2020 de cele șapte întreprinderi comune care implementează proiecte în cadrul PC7 și al Orizont 2020⁷.

---

⁷ EuroHPC a fost exclusă, deoarece în 2020 a efectuat doar plăți de prefinanțare pentru acordurile sale de grant.

Care au fost constatările Curții

Opinii de audit fără rezerve („favorabile”) pentru toate întreprinderile comune ...

... privind conturile anuale

25 Curtea a emis *opinii de audit fără rezerve („favorabile”)* cu privire la conturile anuale ale tuturor întreprinderilor comune. În opinia Curții, aceste conturi prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a fiecărei întreprinderi comune la 31 decembrie 2020, precum și rezultatele operațiunilor întreprinderilor și fluxurile lor de numerar pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentelor financiare aplicabile și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei.

... dar cu paragraf de evidențiere a unor aspecte în cazul F4E, legate de contribuția UE la ITER

26 F4E a îmbunătățit considerabil calitatea informațiilor prezentate în conturile anuale pentru 2020, furnizând o estimare (la valorile din 2020) a costurilor totale în euro – și nu în credite ITER – aferente îndeplinirii obligațiilor sale de livrare pentru proiectul ITER, evaluate la 17,97 miliarde de euro. Paragraful „de evidențiere a unor aspecte” atrage atenția asupra faptului că orice modificare a ipotezelor principale privind estimarea și expunerea la risc⁸ ar putea duce la creșteri semnificative ale costurilor și/sau la întârzieri suplimentare în punerea în aplicare a proiectului ITER⁹.

... cu privire la veniturile subiacente conturilor întreprinderilor comune

27 Pentru toate întreprinderile comune, Curtea a emis *opinii de audit fără rezerve („favorabile”)* cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri

---

⁸ Pentru a se calcula expunerea la risc, valoarea estimată a impactului riscului (riscurilor) se înmulțește cu probabilitatea riscului (riscurilor) aferent(e) unei anumite activități.

⁹ Un paragraf de evidențiere a unui aspect este utilizat pentru a atrage atenția cititorilor asupra unei chestiuni care, deși nu constituie o denaturare semnificativă în conturi, prezintă o importanță atât de mare încât este esențială pentru înțelegerea conturilor de către utilizatori.

subiacente conturilor anuale aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2020. În opinia Curții, operațiunile au fost conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

... cu privire la plățile subiacente conturilor întreprinderilor comune

28 Pentru toate întreprinderile comune, Curtea a emis *opinii de audit fără rezerve („favorabile”)* cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor de plăți subiacente conturilor anuale aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2020. În opinia Curții, operațiunile au fost conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

... dar observațiile Curții abordează o serie de domenii în care se pot aduce îmbunătățiri

29 Fără a pune în discuție opiniile pe care le-a exprimat, Curtea a observat, de asemenea, diverse aspecte care necesită îmbunătățiri în următoarele domenii: gestiunea bugetară și financiară, contribuțiile în natură, cadrul de control intern și de monitorizare pentru plățile aferente granturilor, resursele umane, procedurile de achiziții, resursele umane și buna gestiune financiară.

Deficiențe recurente în planificarea anuală a plăților

30 În cazul EuroHPC, plățile de prefinanțare efectuate au fost mult mai mici decât nivelul planificat pentru contractele legate de achiziționarea de supercalculatoare și pentru acordurile de grant. Acest lucru a avut ca rezultat o rată de execuție scăzută, de aproximativ 23 %, pentru bugetul de plăți operaționale. ECSEL a reactivat credite de plată neutilizate în valoare de 57,2 milioane de euro în bugetul operațional pentru activitățile din cadrul programului Orizont 2020, din care a reușit să utilizeze doar 70 % înainte de a recurge la creditele aferente exercițiului. În mod similar, Clean Sky nu a utilizat bugetul de plăți operaționale reactivat pentru proiectele din cadrul programului Orizont 2020, în valoare de aproximativ 13 milioane de euro, înainte de a utiliza creditele de plată aferente exercițiului curent.

Întreprinderile comune și-au implementat aproape integral activitățile din cadrul PC7 și al TEN-T, dar se confruntă cu provocări în implementarea activităților din cadrul programului Orizont 2020

31 La sfârșitul anului 2020, al șaptelea an din durata lor de viață de 10 ani, întreprinderile comune înregistrau niveluri variabile de reușită în atingerea obiectivelor în materie de contribuții stabilite în regulamentele lor de înființare respective pentru activitățile din cadrul Orizont 2020 (CFM 2014-2020). Aceste variații se explică parțial prin faptul că întreprinderile comune își desfășoară activitatea în domenii de cercetare diferite. De exemplu, în cazul IMI, proiectele sunt de lungă durată, din cauza naturii cercetărilor sale și a anvergurii consorțiilor globale care implementează aceste proiecte. În plus, există riscul ca nivelul resurselor administrative necesare pentru a gestiona fondurile respective în timp util să nu fie suficient, din cauza numărului tot mai mare de proiecte din programe CFM multiple care sunt implementate în același timp. EuroHPC, pentru care 2020 a fost al doilea an de funcționare, nu dispunea încă de proceduri fiabile pentru validarea și certificarea contribuțiilor în natură declarate de membrii săi privați și de statele participante.

32 *Tabelul 1* prezintă o imagine de ansamblu asupra contribuțiilor membrilor la activitățile din cadrul programului Orizont 2020 ale acestor întreprinderi comune la sfârșitul exercițiului 2020. Până la sfârșitul exercițiului 2020, aceste întreprinderi comune implementaseră, în medie, 62 % din valorile-țintă stabilite pentru contribuțiile membrilor lor (inclusiv CNAS) sau 54 %, dacă se exclud CNAS.

Tabelul 1 – Orizont 2020: contribuțiile membrilor (în milioane de euro)

Contribuțiile membrilor (în conformitate cu regulamentul de înființare și cu deciziile cu forță juridică)				Întreprinderile comune care țin de programul Orizont 2020	Contribuțiile membrilor (situația la 31.12.2020)						
UE	CNAO și contribuțiile în numerar ale altor membri (1)	CNAS ale altor membri (2)	Total		UE	CNAO validate	CNAO raportate, dar nevalidate	CNAS	Total	Rata de execuție luând în calcul CNAS	Rata de execuție fără a lua în calcul CNAS
585,0	1 000,0	—	1 585,0	SESAR 2020	441,6	358,3	93,2	—	893,1	56 %	56 %
1 755,0	1 228,5	965,3	3 948,8	Clean Sky 2	1 451,0	604,4	136,3	1 144,2	3 335,9	84 %	73 %
1 638,0	1 638,0	—	3 276,0	IMI 2	643,2	380,0	263,0	—	1 286,2	39 %	39 %
665,0	95,0	285,0	1 045,0	FCH 2	498,6	20,6	35,0	1 095,0	1 649,2	158 %	73 %
1 185,0	2 827,5	—	4 012,5	ECSEL	944,9	574,6	896,5	—	2 416,0	60 %	60 %
835,0	504,6	2 234,7	3 574,3	BBI	603,2	57,8	53,7	929,2	1 643,9	46 %	53 %
398,0	350,0	120,0	868,0	S2R	297,7	131,1	93,1	204,8	726,7	84 %	70 %
536,0	908,0	—	1 444,0	EuroHPC	190,9	28,9	0,0	—	219,8	15 %	15 %
7 597,0	8 551,6	3 605,0	19 753,5	Total	5 071,1	2 155,7	1 570,8	3 373,2	12 170,8	62 %	54 %

(1) Contribuții în natură la activitățile operaționale ale întreprinderii comune.

(2) Contribuții în natură la activități suplimentare care nu sunt acoperite de planurile de activitate ale întreprinderii comune.

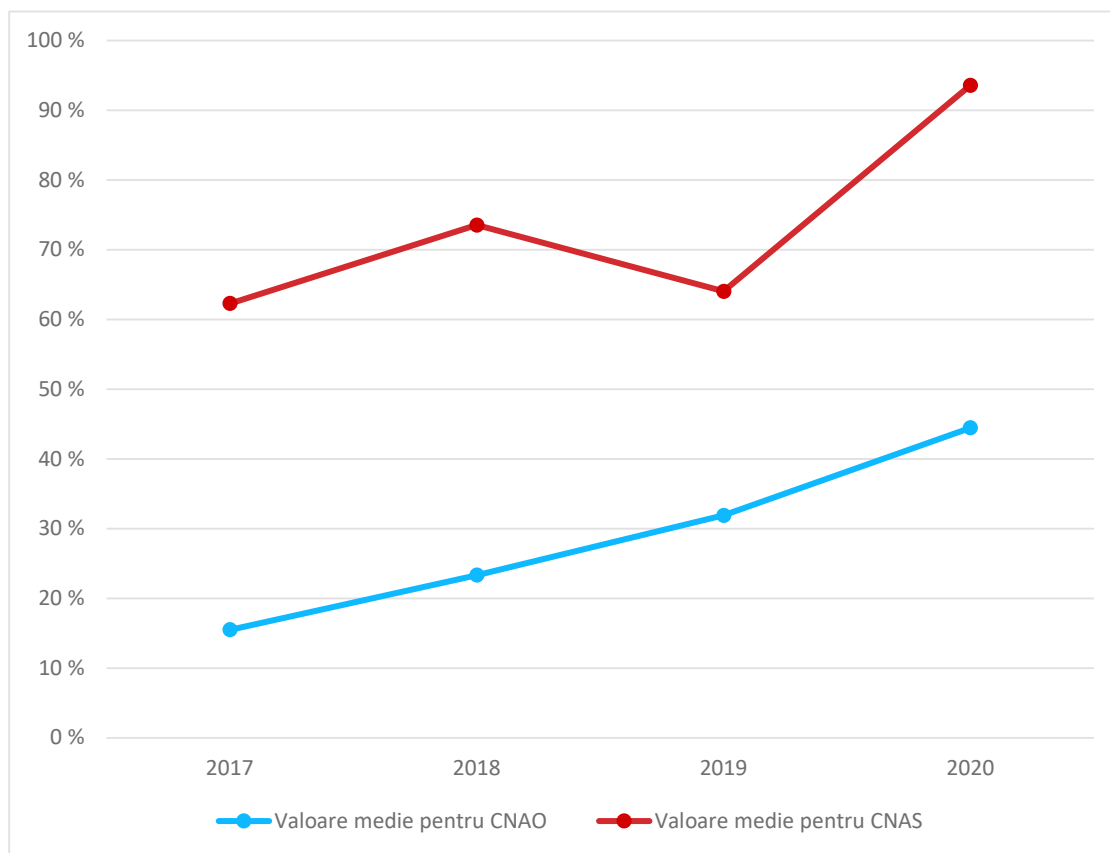
Sursa: date furnizate de întreprinderile comune.

Membrii privați contribuie într-o măsură mult mai importantă la activități suplimentare care nu figurează în planurile de activitate ale întreprinderilor comune

33 Membrii privați trebuie să furnizeze diferite tipuri de contribuții în natură întreprinderilor comune care pun în aplicare activități în cadrul programului Orizont 2020 (a se vedea punctul 17).

34 *Figura 7* prezintă evoluția valorii medii a contribuțiilor în natură ale membrilor privați în perioada 2017-2020. În pofida creșterii semnificative și a importanței pe care o au CNAS, nu există nicio obligație de a prezenta în conturile anuale contribuțiile respective și, prin urmare, acestea nu intră în sfera auditului Curții¹⁰. În consecință, există riscul ca CNAS să nu fie pe deplin aliniate la obiectivele întreprinderii comune. Acest risc este însă atenuat de procesele de certificare ale întreprinderilor comune pentru CNAS.

Figura 7 – Evoluția contribuțiilor în natură ale membrilor privați

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor întreprinderilor comune.

¹⁰ Articolul 4 alineatul (4) din regulamentele de înființare respective ale întreprinderilor comune.

Întreprinderile comune se confruntă cu mari dificultăți în a obține contribuții în numerar din partea membrilor privați la costurile lor operaționale

35 Cu toate acestea, în ceea ce privește BBI, contribuțiile totale în natură ale membrilor din sectorul industrial la activități suplimentare, așa cum au fost estimate la sfârșitul exercițiului 2020, au atins doar aproximativ jumătate din suma-țintă minimă stabilită în regulamentul de înființare a întreprinderii comune. Mai mult, deși regulamentul de înființare a acestei întreprinderi comune a fost modificat în 2018 în mod expres pentru a permite membrilor din industrie să se achite de contribuțiile lor în numerar la nivel de proiect, pentru o sumă de cel puțin 182,5 milioane de euro, aceștia nu au adus în 2020 nicio contribuție suplimentară în numerar la costurile operaționale ale întreprinderii comune. Acest lucru indică faptul că întreprinderea comună se confruntă cu mari dificultăți în a obține contribuțiile respective de la membrii privați și că valoarea-țintă minimă nu va fi atinsă până la sfârșitul programului Orizont 2020. Din acest motiv, Comisia (DG RTD) și-a redus contribuțiile în numerar la întreprinderea comună cu 140 de milioane de euro. Această reducere semnificativă a contribuțiilor membrilor prezenta un risc pentru realizarea programului de cercetare și inovare al întreprinderii comune din cadrul Orizont 2020.

O proporție de aproximativ 77 % din programele de cercetare și inovare ale întreprinderilor comune din cadrul Orizont 2020 este deja angajată pentru execuție

36 După cum se arată în *tabelul 2*, până la sfârșitul exercițiului 2020, întreprinderile comune atribuiseră și/sau semnaseră deja proiecte de grant reprezentând (în medie) 88 % din contribuția maximă în numerar disponibilă pentru cofinanțarea activităților lor din cadrul programului Orizont 2020. În paralel, ceilalți membri s-au angajat să furnizeze pentru aceste proiecte contribuții în natură reprezentând (în medie) 68 % din valorile-țintă stabilite în regulamentele de înființare respective pentru CNAO și pentru contribuțiile operaționale în numerar. Astfel, la sfârșitul exercițiului 2020, rata medie de execuție a programelor de cercetare și inovare ale întreprinderilor comune din cadrul Orizont 2020 era estimată la 77 %.

Tabelul 2 – Programul Orizont 2020: contribuțiile angajate ale membrilor la sfârșitul exercițiului 2020 (în milioane de euro)

Contribuțiile membrilor la costurile operaționale (în conformitate cu regulamentul de înființare și cu deciziile cu forță juridică)				Acorduri de grant și contracte atribuite și/sau semnate (situația la 31.12.2020)						
UE	CNAO și contribuțiile în numerar ale altor membri	Total	Întreprinderile comune care țin de programul Orizont 2020	Cofinanțare a angajată din partea UE	%	CNAO și contribuțiile în numerar ale altor membri (estimare)	%	Total	Rata de execuție a programului	
555,8	950,0	1 505,8	SESAR 2020	548,2	99 %	573,7	60 %	1 121,9	75 %	
1 716,0	1 189,6	2 905,6	Clean Sky 2	1 554,9	91 %	717,6	60 %	2 272,5	78 %	
1 595,4	1 595,4	3 190,8	IMI 2	1 273,7	80 %	1 276,5	80 %	2 550,2	80 %	
646,0	76,0	722,0	FCH 2	617,2	96 %	158,6	209 %	775,8	107 %	
1 169,7	2 787,5	3 957,2	ECSEL (1)	1 000,3	86 %	1 943,2	70 %	2 943,5	74 %	
815,8	475,3	1 291,1	BBI (2)	717,6	88 %	251,2	53 %	968,8	75 %	
384,5	336,5	721,0	S2R	379,6	99 %	354,0	105 %	733,6	102 %	
426,0	796,0	1 222,0	EuroHPC (1)	331,4	78 %	272,9	34 %	604,3	49 %	
7 309,2	8 206,3	15 515,5	Total	6 422,9	88 %	5 547,7	68 %	11 970,6	77 %	

(1) Contribuțiile altor membri includ contribuțiile statelor participante

(2) Valorile-țintă convenite în planurile de activitate anuale ale întreprinderilor comune pentru CNAO și contribuții în numerar reduse la activitățile operaționale

Sursa: date furnizate de întreprinderile comune.

Controalele interne privind plățile aferente granturilor au fost, în general, eficace

37 Întreprinderile comune au instituit proceduri de control *ex ante* fiabile bazate pe examinări documentare ale aspectelor financiare și operaționale. Cu excepția EuroHPC, în 2020, întreprinderile comune puseseră în aplicare în integralitate cadrul de control intern al Comisiei, care se bazează pe 17 principii de control intern. Aceste întreprinderi comune au elaborat indicatori relevanți pentru toate principiile de control intern, au realizat autoevaluări anuale și au îmbunătățit monitorizarea eficacității activităților lor de control. Cadrul de control intern stabilit este însă un proces continuu, a cărui calitate depinde de ameliorarea în permanență a indicatorilor-cheie de control ai întreprinderilor comune și a calității autoevaluărilor anuale.

38 În 2020, doar trei întreprinderi comune (IMI, FCH și ECSEL) au mai efectuat plăți finale aferente granturilor în cadrul PC7. Pe baza rezultatelor auditurilor *ex post* disponibile la sfârșitul exercițiului 2020, IMI și FCH au raportat rate de eroare reziduală care se situau sub pragul de semnificație de 2 %. În cazul ECSEL, diferențele semnificative de la nivelul metodologiilor și al procedurilor utilizate de autoritățile naționale de finanțare din statele participante nu permit să se calculeze o rată de eroare reziduală unică pentru plățile din cadrul PC7. În consecință, Curtea a aplicat pentru aceste plăți rata de eroare reziduală stabilită de DG RTD pentru întregul PC7, rată care era de 3,51 % la sfârșitul exercițiului 2020. Dat fiind procentul scăzut din 2020 al plăților din PC7 (aproximativ 8,6 %), rata de eroare reziduală pentru totalul plăților operaționale ale ECSEL efectuate în 2020 este, așadar, considerată a fi sub pragul de semnificație.

39 În ceea ce privește plățile aferente granturilor din cadrul Orizont 2020, toate întreprinderile comune care pun în aplicare proiecte în cadrul acestui program au raportat rate de eroare reziduală sub pragul de semnificație de 2 %, pe baza rezultatelor auditurilor *ex post* ale CAS disponibile la sfârșitul anului 2020.

Auditul desfășurat de Curte la beneficiari cu privire la plățile aferente granturilor efectuate în 2020 a evidențiat erori sistemice persistente legate de costurile cu personalul declarate

40 În ceea ce privește legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente de plăți aferente granturilor efectuate de întreprinderile comune, rezultatele auditului Curții indică faptul că principala sursă de eroare o reprezintă costurile cu personalul și că, în special, IMM-urile sunt mai expuse la erori decât alți beneficiari. Simplificarea în

continuare a normelor programului Orizont 2020 pentru declararea costurilor cu personalul și reducerea incertitudinii juridice prin utilizarea în mai mare măsură a opțiunilor simplificate în materie de costuri reprezintă o condiție prealabilă pentru viitoarele programe-cadru de cercetare, în vederea stabilizării ratelor de eroare sub pragul de semnificație.

41 În ceea ce privește plățile aferente granturilor din 2020, principalele surse de eroare identificate au fost:

- utilizarea unei metode incorecte pentru calcularea costurilor cu personalul declarate;
- utilizarea unor tarife orare care nu se bazau pe un exercițiu financiar încheiat;
- nerespectarea plafoanelor pentru orele lucrate în cadrul proiectului;
- corectarea nejustificată, în perioada de raportare ulterioară, a costurilor cu personalul deja declarate și acceptate;
- declararea drept alte costuri directe a unor costuri care nu puteau fi atribuite în mod direct proiectului;
- declararea drept alte costuri directe a achizițiilor de la un alt beneficiar al consorțiului; și
- aplicarea unui curs de schimb incorect pentru conversia costurilor declarate în euro.

Deficiențe în aplicația informatică locală utilizată de F4E pentru gestionarea contractelor

42 În martie 2020, ca răspuns la pandemia de COVID-19, utilizarea aplicației informatice locale a F4E pentru gestionarea contractelor (DACC), limitată anterior la gestionarea modificărilor contractelor, a fost extinsă pentru a îngloba gestionarea contractelor noi. Deși această măsură a permis întreprinderii comune să mențină continuitatea activității, F4E nu și-a aliniat pe deplin aplicațiile informatice locale la procesele interne pentru delegări. Chiar dacă F4E a luat măsuri de atenuare pentru a remedia situația, există încă deficiențe semnificative care trebuie soluționate, cum ar fi utilizarea corespunzătoare a conturilor cu identitate virtuală și utilizarea corespunzătoare a drepturilor și a delegărilor pentru autorizarea angajamentelor juridice. În fine, de la implementarea sistemului DACC nu a mai fost efectuată nicio validare a sistemului contabil al F4E.

Personal statutar insuficient în efectivele întreprinderilor comune

43 Lipsa unui efectiv suficient de personal statutar în întreprinderile comune antrenează o recurgere sporită la personal interimar sau la lucrători contractați din surse interne. Acest lucru prezintă riscuri deosebite care pot afecta în mod negativ performanța generală a întreprinderii comune, de exemplu în ceea ce privește păstrarea competențelor-cheie, canale neclare de asigurare a răspunderii de gestiune și o eficiență mai scăzută a personalului. De exemplu, Clean Sky a mărit în mod semnificativ raportul dintre personalul interimar și cel statutar, de la 8 % în 2017 la 24 % în 2020, pentru sarcinile cu caracter permanent (de exemplu, asistent în cadrul serviciului juridic, secretariat, asistent de comunicare și asistent responsabil de proiect). Un nivel ridicat de personal contractual tinde să crească în mod semnificativ rata de rotație a personalului întreprinderii comune și să destabilizeze și mai mult situația dotării cu personal.

44 În primul său an de funcționare, EuroHPC s-a concentrat în principal pe procesele și sarcinile operaționale. Întrucât nevoia de personal administrativ esențial nu a fost încă rezolvată, întreprinderea comună riscă să se confrunte cu deficiențe în ceea ce privește gestiunea financiară, bugetară și a personalului și procesele de control intern pentru plățile operaționale și pentru contribuțiile în natură. În plus, proporția ridicată a personalului contractual (74 %) poate duce la un nivel semnificativ de rotație a personalului în viitorul apropiat, sporind și mai mult riscurile pentru sistemele de management ale întreprinderii comune.

Utilizarea unei proceduri deschise de achiziții într-o situație de avantaj din punctul de vedere al cunoștințelor

45 Într-o situație de avantaj din punctul de vedere al cunoștințelor, întreprinderile comune sunt încurajate să efectueze studii de piață preliminare privind prețurile și consultări prealabile cu alte întreprinderi de pe piață, pentru a permite o mai bună estimare a prețului și cel mai bun raport preț-calitate. De exemplu, în 2020, FCH a lansat o procedură deschisă de achiziții pentru un contract-cadru vizând punerea în aplicare a celei de a treia faze a proiectului de creare a unei scheme de certificare pentru H2. Consorțiul care implementase deja primele două faze ale proiectului și, prin urmare, se afla într-o situație de avantaj din punctul de vedere al cunoștințelor, a fost singurul candidat care a depus o ofertă, propunerea financiară fiind apropiată de valoarea maximă estimată a contractului fixată în caietul de sarcini.

Întreprinderile comune nu utilizează pe deplin soluția informatică a Comisiei de gestionare a achizițiilor publice electronice, iar F4E și-a dezvoltat propriul portal

46 Regulamentul financiar al UE cere tuturor instituțiilor și organismelor UE, inclusiv întreprinderilor comune, să conceapă și să implementeze soluții pentru depunerea, stocarea și prelucrarea datelor prezentate în cadrul procedurilor de atribuire și, în acest scop, să creeze un „spațiu unic pentru schimburi de date electronice” destinat participanților. Pe această bază, Comisia dezvoltă în prezent o soluție informatică de gestionare a achizițiilor publice electronice, care integrează portalul *Funding and Tenders* și *TED eTendering* și unde toate procedurile publicate sunt accesibile publicului. Soluția găzduiește deja proceduri deschise și proceduri restrânse (inclusiv accelerate), proceduri cu valoare medie și scăzută și proceduri negociate excepționale pentru instituțiile și organele UE, inclusiv pentru întreprinderile comune.

47 Clean Sky, FCH și S2R au utilizat soluția informatică a Comisiei pentru procedurile lor deschise de achiziții în 2020, iar IMI și SESAR au început să o utilizeze în primele luni ale anului 2021. BBI și ECSEL nu au planificat însă să utilizeze toate modulele platformei, din cauza numărului redus de proceduri de achiziții cu valoare ridicată pe care le derulează. F4E utilizează propriul instrument de achiziții publice electronice, care nu este sincronizat pe deplin cu soluția informatică a Comisiei. Viitoarele îmbunătățiri ale instrumentului de achiziții publice electronice al F4E ar putea duce la suprapuneri inutile cu eforturile de dezvoltare și cu investițiile Comisiei.

Întreprinderile comune au valorificat sinergiile pentru a depăși criza provocată de pandemia de COVID-19 în 2020

48 În 2020, Curtea a analizat măsurile luate de întreprinderile comune pentru a asigura continuitatea activității în timpul pandemiei de COVID-19, precum și posibilul impact al acestora asupra serviciilor furnizate.

Întreprinderile comune au cooperat îndeaproape pentru a asigura continuitatea activității în contextul pandemiei de COVID-19

49 Întreprinderile comune cu sediul la Bruxelles (SESAR, Clean Sky, IMI, FCH, ECSEL, BBI și S2R) au reușit în mare măsură să depășească impactul pandemiei de COVID-19, în pofida dimensiunii lor reduse și a resurselor limitate, datorită cooperării strânse de care au dat dovadă pentru a asigura o pregătire comună la începutul pandemiei, în martie 2020.

50 Întrucât Clean Sky, IMI, FCH, ECSEL, BBI și S2R sunt situate în aceeași clădire, acestea au adoptat un plan comun de continuitate a activității în ianuarie 2019, inclusiv un plan comun în domeniul IT de recuperare în caz de dezastru, care a fost testat în ianuarie și actualizat în februarie 2020. SESAR și F4E au adoptat în 2016 și, respectiv, în 2017, propriile documente vizând gestionarea continuității activității, pe care le-au actualizat în 2019.

51 Testele cu privire la planul comun în domeniul IT de recuperare în caz de dezastru s-au axat pe:

- disponibilitatea locației și accesul la un birou de rezervă;
- disponibilitatea infrastructurii informatice (hardware și software);
- funcționarea conturilor EU Login și accesul de la distanță la aplicații.

Rezultatele testului au fost analizate și au fost elaborate soluții pentru problemele detectate.

52 F4E a efectuat teste similare în martie 2020, telemunca devenind regula generală în toate locațiile F4E (Barcelona, Cadarache și Garching) de la începutul pandemiei. Astfel, înainte de izbucnirea pandemiei de COVID-19, toate întreprinderile comune dispuneau de un plan de continuitate a activității actualizat și aprobat oficial.

Întreprinderile comune și-au coordonat acțiunile de atenuare și au asigurat guvernanta

53 Directorii acestor întreprinderi comune au organizat reuniuni săptămânale pentru a discuta implicațiile pandemiei, riscurile pentru operațiuni și o abordare comună de atenuare a acestora. Reuniuni similare au fost organizate de șefii administrațiilor și de cei ai structurilor de audit intern. În mai 2020, pentru a garanta siguranța angajaților care trebuiau să lucreze de la birou, întreprinderile comune au lansat o achiziție comună de materiale de protecție, condusă de IMI.

54 În fine, consiliile de conducere ale întreprinderilor comune s-au adaptat rapid la pandemia de COVID-19, organizând reuniuni la distanță și menținând în 2020 un ritm de adoptare a deciziilor similar cu cel din 2019. Numărul reuniunilor consiliilor de conducere a rămas stabil, cu 27 reuniuni în 2020 (25 în 2019). Numărul deciziilor adoptate de consiliile de conducere în 2020 a fost de 110 decizii (108 decizii în 2019).

Întreprinderile comune și-au îndeplinit obligația de protejare a personalului

55 Pentru a oferi personalului un sprijin adecvat cu privire la modul optim de abordare a noilor provocări aduse de pandemia de COVID-19, întreprinderile comune de la Bruxelles au introdus un program de formare axat pe starea de bine și pe reziliență. În octombrie 2020, personalul tuturor acestor întreprinderi comune a participat la cursul intitulat „Coping in a time of COVID”, inițiat de SESAR și moderat de un instructor profesionist autorizat. Formarea a inclus sesiuni de discuții libere, pentru a le permite participanților să facă schimb de opinii cu privire la condițiile lor de muncă. În plus, directorii întreprinderilor comune au organizat reuniuni online periodice, care includeau timp alocat pentru întrebările adresate de personal. Frecvența reuniunilor online a variat de la o întreprindere comună la alta și în funcție de intensitatea pandemiei, de la o dată pe săptămână la o dată pe lună.

56 Pentru a obține feedback din partea personalului cu privire la condițiile de muncă în timpul pandemiei de COVID-19, cinci întreprinderi comune (SESAR, Clean Sky, IMI, ECSEL și BBI) au efectuat sondaje în rândul personalului în perioada aprilie-noiembrie 2020. Acestea s-au axat în principal pe două aspecte: condițiile de muncă, cum ar fi disponibilitatea și funcționarea echipamentelor informatice și sprijinul furnizat de conducere, precum și experiențele personale în contextul izolării (de exemplu, nivelul de interacțiune cu colegii, nivelurile de stres cauzate de o schimbare a volumului de muncă etc.). Rezultatele sondajului au arătat că majoritatea angajaților întreprinderii comune erau mulțumiți de leadershipul arătat și de sprijinul oferit de conducere și nu s-a confruntat cu probleme considerabile de natură informatică, considerând totodată că eficacitatea continuității activității a fost ridicată.

... fapt care a contribuit la stabilitatea efectivelor de personal în timpul crizei

57 Pandemia de COVID-19 nu a avut un impact măsurabil asupra efectivelor de personal sau asupra ratelor posturilor vacante în cadrul întreprinderilor comune. Întreprinderile comune de la Bruxelles urmează în prezent Planul de acțiune al Comisiei pentru revenirea treptată la birou.

În pofida pandemiei de COVID-19, întreprinderile comune au continuat să acorde granturi ...

58 În pofida situației dificile, angajamentele bugetare ale întreprinderilor comune din cadrul programului Orizont 2020 pentru acordurile de grant au rămas stabile, la 889,2 milioane de euro în 2020 (855,6 milioane de euro în 2019). În cazul F4E, achizițiile pentru activități operaționale au fost menținute într-un ritm similar, iar angajamentele bugetare pentru contractele operaționale au crescut de la 670,5 milioane de euro în 2019 la 826,1 milioane de euro în 2020.

59 IMI a avut o contribuție importantă la răspunsul european comun la pandemia de COVID-19, coordonat de Comisie. Această întreprindere comună a realocat 45 de milioane de euro din bugetul său pe 2020 pentru o cerere de propuneri accelerată lansată în martie 2020, axată pe dezvoltarea tratamentelor și a diagnosticării pentru combaterea infecțiilor cu coronavirusul. Fondurile suplimentare din cadrul Orizont 2020 furnizate de Comisie au majorat valoarea cererii de propuneri la 72 de milioane de euro. Cele peste 140 de propuneri primite au fost evaluate de la distanță și în timp record, în urma unor modificări semnificative aduse procesului utilizat în mod obișnuit de întreprinderea comună pentru a evalua cererile de propuneri. Opt proiecte (trei privind tratamentele și cinci privind diagnosticarea), care mobilizau peste 115 milioane de euro, au fost selectate pentru încheierea de acorduri de grant și au demarat înainte de vara anului 2020.

60 În plus, pentru întreprinderile comune care pun în aplicare acțiuni din cadrul programului Orizont 2020, durata medie a procedurilor de acordare a granturilor (TTG), și anume perioada cuprinsă între termenul-limită pentru prezentarea propunerilor și semnarea acordurilor de grant, a rămas stabilă, cu o medie de 220 de zile în 2020 (221 de zile în 2019)¹¹. Această valoare se situa cu mult sub perioada maximă permisă de opt luni sau aproximativ 240 de zile specificată în normele de participare la programul Orizont 2020. O astfel de performanță se explică în principal prin eforturile considerabile ale întreprinderilor comune de a institui la timp procedurile adecvate necesare pentru evaluarea de la distanță a propunerilor de către experți externi.

---

¹¹ Datele iau în considerare toate cererile de propuneri ale întreprinderilor comune din cadrul Orizont 2020 publicate în anul N-1, împreună cu acordurile de grant respective semnate în anul N.

... și să efectueze plăți către beneficiarii lor

61 În 2020, întreprinderile comune din cadrul programului Orizont 2020 și F4E au menținut o dinamică a plăților pentru activitățile lor operaționale similară cu cea din ultimii patru ani. În ceea ce privește întreprinderile comune din cadrul Orizont 2020, plățile totale pentru activitățile operaționale au scăzut doar ușor, de la 847,1 milioane de euro în 2019 la 827,8 milioane de euro în 2020. În cazul F4E, plățile operaționale pentru contracte au crescut de la 681,3 milioane de euro în 2019 la 741,1 milioane de euro în 2020.

62 În pofida dificultăților întâmpinate în menținerea proceselor de control intern în condiții de telemuncă, în special în ceea ce privește plățile operaționale intermediare și finale aferente granturilor și plățile din cadrul contractelor complexe, numărul plăților efectuate cu întârziere a fost redus de la 8 % în medie în 2019 la 6 % în medie în 2020.

Activitățile F4E legate de proiectul ITER au suferit întârzieri

63 F4E a raportat că mulți dintre furnizorii săi au fost afectați de pandemia de COVID-19 și de restricțiile aferente. Această întreprindere comună a estimat că, la sfârșitul anului 2020, pandemia cauzase întârzieri de până la patru luni pentru unele livrări, ceea ce a dus la o creștere a costurilor de aproximativ 47 de milioane de euro (la valorile din 2008) pentru livrabilele F4E din cadrul proiectului ITER.

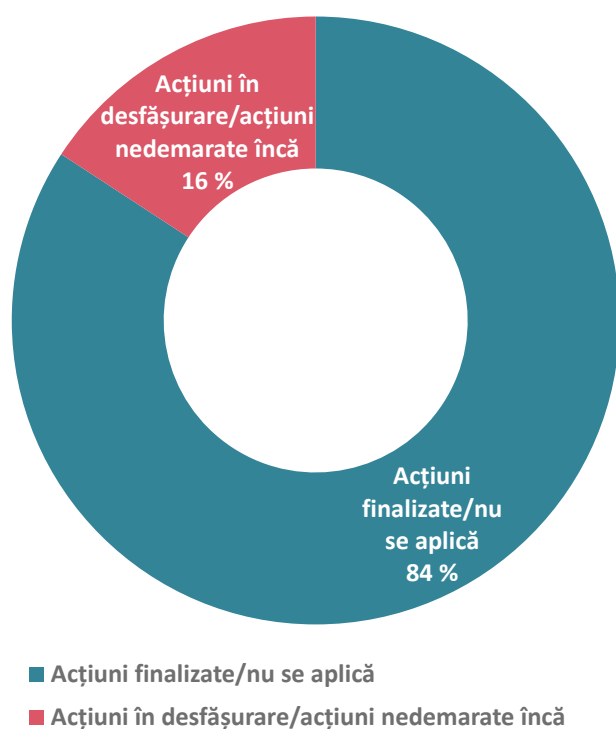
64 Comisia a efectuat un sondaj online în octombrie 2020 pentru a înțelege repercusiunile pandemiei de COVID-19 asupra întreprinderilor implicate în proiectul ITER. Pentru două treimi dintre respondenți, pandemia a avut un impact negativ, cum ar fi întârzieri (70 %), și a scăzut cererea, ceea ce a avut consecințe financiare negative (50 %). Pe de altă parte, 31 % dintre respondenți au fost de acord că implicarea lor în proiectul ITER a sporit rezistența întreprinderii lor la consecințele crizei.

Situația acțiunilor întreprinse în urma constatărilor de audit din anii anteriori

65 În majoritatea cazurilor, întreprinderile comune au întreprins acțiuni corective pentru a da curs observațiilor și remarcilor formulate în rapoartele anuale specifice ale Curții din anii anteriori. În ceea ce privește cele 19 observații cărora încă nu li se dăduse curs până la sfârșitul exercițiului 2019, în *figura 8* se arată că în 2020 au fost întreprinse acțiuni corective care au permis închiderea a 16 observații (84 %). Pentru

restul de 3 observații (16 %), fie nu fuseseră demarate acțiuni corective, fie astfel de acțiuni se aflau în desfășurare la sfârșitul exercițiului 2020¹².

Figura 8 – Eforturile depuse de întreprinderile comune pentru a da curs observațiilor formulate în anii anteriori

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

¹² Notă: pentru SESAR, Clean Sky, IMI, FCH, ECSEL și S2R, toate observațiile din anii anteriori au fost închise ca urmare a acțiunilor corective implementate de întreprinderile comune în perioada în care a avut loc auditul privind exercițiul 2020. Pentru EuroHPC, 2020 a fost primul an de audit.

Alte audituri și documente de analiză care fac referire la întreprinderile comune

66 Pe lângă raportul de audit anual privind conturile anuale ale întreprinderilor comune, Curtea a publicat, în cursul anului 2020, o serie de rapoarte speciale de audit și de documente de analiză în care se face referire la întreprinderile comune (a se vedea *figura 9*).

Figura 9 – Rezultate de audit din alte documente recente publicate de Curte care fac referire la întreprinderile comune

Documentul de analiză nr. 1/2021 al Curții de Conturi Europene:
Contribuția inițială a UE la răspunsul în materie de sănătate publică adus la pandemia de COVID-19

La 11 martie 2020, Organizația Mondială a Sănătății a clasificat COVID-19 drept pandemie. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene încredințează UE doar un rol de sprijin și de coordonare în domeniul sănătății publice, care rămâne în primul rând o competență a statelor membre.

Curtea a examinat răspunsul inițial al UE la acțiunile legate de pandemie întreprinse în perioada 3 ianuarie-30 iunie 2020, axându-se pe utilizarea cadrului UE pentru abordarea amenințărilor transfrontaliere la adresa sănătății, pe acțiunile suplimentare întreprinse de UE pentru a sprijini furnizarea de echipamente medicale de protecție și pe sprijinul acordat de UE pentru dezvoltarea de teste și vaccinuri împotriva COVID-19.

Comisia a încurajat schimbul de informații între statele membre și a sprijinit acțiuni precum cercetarea legată de COVID-19 și acordurile de achiziție anticipată de vaccinuri. Întreprinderea comună pentru inițiativa privind medicamentele inovatoare (IMI) a lansat, de asemenea, o cerere de propuneri privind tratamente și teste pentru COVID-19.

Curtea a evidențiat unele provocări cu care se confruntă UE în sprijinirea răspunsului adus de statele membre la COVID-19, cum ar fi crearea unui cadru adecvat pentru amenințările transfrontaliere la adresa sănătății, facilitarea furnizării de echipamente adecvate și sprijinirea dezvoltării de vaccinuri.

Mai multe detalii privind concluziile auditului, recomandările aferente și răspunsurile entității auditate pot fi consultate pe site-ul Curții, eca.europa.eu.

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Raportul special nr. 19/2020 al Curții de Conturi Europene:
Digitalizarea industriei europene: o inițiativă ambițioasă, al cărei succes depinde de angajamentul de durată al UE, al statelor membre și al întreprinderilor

Deși transformarea digitală este esențială pentru competitivitatea a numeroase întreprinderi din UE, acestea nu valorifică pe deplin tehnologiile avansate pentru a inova. În acest context, Comisia a lansat în 2016 inițiativa privind digitalizarea industriei europene, cu scopul de a consolida competitivitatea UE în domeniul tehnologiilor digitale.

Curtea a examinat cât de eficiente a fost UE în sprijinirea atât a strategiilor naționale de digitalizare a industriei, cât și a centrelor de inovare digitală, verificând de asemenea dacă statele membre și Comisia implementau în mod eficiente strategia de digitalizare a industriei europene.

S-a constatat că strategia Comisiei de digitalizare a industriei europene era bine fundamentată și beneficia de susținerea statelor membre, dar nu conținea informații cu privire la efectele preconizate și nici indicatori de rezultat și valori-țintă. Din acest motiv, este mai dificil pentru Comisie și pentru statele membre să își direcționeze mai bine activitățile și să își maximizeze influența, iar acestea din urmă nu au fost încurajate să aloce fonduri ESI pentru această inițiativă.

Curtea recomandă Comisiei să ofere sprijin statelor membre în vederea identificării deficitelor lor de finanțare și a îmbunătățirii monitorizării și, împreună cu acestea, să ia măsuri suplimentare pentru atingerea nivelurilor adecvate de conectivitate în bandă largă.

Mai multe detalii privind concluziile auditului, recomandările aferente și răspunsurile entității auditate pot fi consultate pe site-ul Curții, eca.europa.eu.

Raportul special nr. 2/2020 al Curții de Conturi Europene:
Instrumentul pentru IMM-uri în acțiune: un program eficient și inovator, dar care se confruntă cu unele provocări

Instrumentul pentru IMM-uri a fost creat prin programul-cadru pentru cercetare Orizont 2020 cu scopul de a sprijini inovarea în întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri). Obiectivul său este de a dezvolta și de a valorifica potențialul întreprinderilor de acest tip prin acoperirea deficitului de finanțare pentru proiecte în stadiu de început cu risc ridicat și prin accelerarea comercializării în sectorul privat a rezultatelor cercetării. Instrumentul se adresează IMM-urilor inovatoare din UE și din 16 țări asociate. Disponând de un buget total de 3 miliarde de euro pentru perioada 2014-2020, instrumentul oferă finanțări nerambursabile pentru întreprinderi cu un potențial ridicat.

Curtea a examinat dacă acesta a vizat tipul adecvat de IMM-uri și a asigurat o acoperire geografică largă, dacă procesul de selecție a fost eficient și dacă Comisia a monitorizat în mod adecvat instrumentul.

Curtea a constatat că Instrumentul pentru IMM-uri oferă un sprijin eficient IMM-urilor pentru dezvoltarea proiectelor lor de inovare, dar a identificat un risc în faptul că acesta finanțează unele întreprinderi care ar fi putut fi finanțate de piață și a observat că participarea la instrument variază simțitor de la o țară participantă la alta, iar faptul că propunerile nereținute sunt depuse din nou erodează în mod semnificativ și tot mai mult resursele consacrate gestionării și evaluării, fără să aducă o valoare adăugată.

Mai multe detalii privind concluziile auditului, recomandările aferente și răspunsurile entității auditate pot fi consultate pe site-ul Curții, eca.europa.eu.

DREPTURI DE AUTOR

© Uniunea Europeană, 2021.

Politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare este pusă în aplicare prin [Decizia nr. 6-2019 a Curții de Conturi Europene](#) privind politica în materie de date deschise și reutilizarea documentelor.

Cu excepția cazului în care se precizează altceva (de exemplu, într-o mențiune separată indicând drepturile de autor), conținutul elaborat de Curtea de Conturi Europeană pentru care UE deține drepturile de autor face obiectul licenței [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Aceasta înseamnă că reutilizarea este autorizată, sub rezerva menționării adecvate a autorilor și a indicării eventualelor modificări. Reutilizatorul nu poate altera sensul sau mesajul inițial al documentelor. Curtea de Conturi Europeană nu răspunde pentru eventualele consecințe ale reutilizării.

Este necesar să obțineți drepturi suplimentare în cazul în care un anumit conținut prezintă persoane fizice ce pot fi identificate, de exemplu în cazul fotografiilor în care apar membri ai personalului Curții de Conturi Europene, sau în cazul în care conținutul include lucrări ale unor terți. Dacă se obține o astfel de autorizație, ea anulează autorizația de natură generală menționată mai sus și va indica în mod clar eventualele restricții de utilizare.

Pentru a utiliza sau a reproduce un conținut pentru care UE nu deține drepturile de autor, poate fi necesar să obțineți o autorizație în acest sens direct de la titularii drepturilor de autor.

Programele informatice sau documentele care fac obiectul unor drepturi de proprietate industrială, cum ar fi brevetele, mărcile comerciale, desenele și modelele înregistrate, logourile și denumirile înregistrate, sunt excluse din politica Curții de Conturi Europene referitoare la reutilizare și nu se acordă nicio licență pentru acestea.

Familia site-urilor instituționale ale Uniunii Europene care sunt incluse în domeniul europa.eu oferă linkuri către site-uri terțe. Deoarece Curtea de Conturi Europeană nu are control asupra acestor site-uri, sunteți încurajați să verificați politica aplicată de ele în ceea ce privește respectarea vieții private și drepturile de autor.

Utilizarea logoului Curții de Conturi Europene

Logoul Curții de Conturi Europene nu poate fi utilizat fără acordul prealabil al Curții de Conturi Europene.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene